

BPrAL - PPOHE
Kolegji AAB

DEGA - GJAKOVË

***DREJTIMI: MENAXHMENT DHE INFORMATIKË
& MARKETING DHE ADMINISTRIM BIZNESI***

Lënda:

INFORMATIKA E BIZNESIT

Mësimdhënësi

MSc.Florent Bunjaku, PhD cand.

Viti akademik 2014/2015

HYRJE NË INFORMATIKËN E BIZNESIT

INFORMATIKA

- **L'INFORMATIQUE=L'INFORmation+L'autoMATIQUE**
(Filip Drejfus në vitin 1962)
përkatsisht:
- **INFORMATIKA=INFORmata + autoMATIKA**
burime të tjera si:
INFORMATIKA = INFORMATION + MATEMATIK

Ç'ËSHTE INFORMATIKA?

Informatika është shkencë e cila bënë mbledhjen, përpunimin, depozitimin, bartjen (transmetimin) dhe shfrytëzimin e të dhënave/informatave me ndihmën e pajisjeve teknike për përpunimin e të dhënave në kuadër të sistemit të caktuar informativ.

Historikisht informatika si shkencë është zhvilluar nga matematika kurse zhvillimi i sistemeve të para llogaritare zanafillën e kanë në elektroteknikë dhe teknikën e informacionit.

Sidoqoftë kompjuterët, paraqesin vetëm një medium të informatikës për zbatim praktik të koncepteve teorike.

RËNDËSIA E INFORMATIKËS

- **Informatika pothuajse të gjitha sferat e jetës moderne i ka mbuluar, dhe posaqërisht kjo është mundësuar nëpërmjet ndikimit enormë të **Internetit**. Lidhja në rrjeta të ndryshme lokale dhe posaqërisht ato internacionale solli revolucion në telekomunikacion dhe në përpunimin e të dhënave/informatave në ndërmarrje, në Logjistikë, media por edhe në amvisritë private.**

DEGËT/ DISIPLINAT E INFORMATIKËS

Informatika ndahet në sfera apo fusha dhe atë në:

- 1. Informatikën teorike**
- 2. Informatikën praktike**
- 3. Informatikën teknike**

Informatika teorike - ka të bëjë në rend të parë me aspekte të ndryshme të Algoritmeve dhe mundë të trajtohet si bazë për disiplinat tjera të informatikës.

- **Informatika praktike** – ka të bëjë me zgjidhjen e problemeve konkrete të informatikës dhe posqërisht me zhvillimin e programeve kompjuterike në të ashtuquajturën teknikën softverike.
- **Informatika teknike** - merret me aspektet apo bazat **Hardverike** të Informatikës si psh. Arkitektura e kompjutorëve, teknikën e mikroprocesorëve, sistemet e shpërndara etj. dhe paraqet lidhje (*connecting link*) me Elektroteknikën.

TEKNOLOGJIA E INFORMACIONIT DHE KOMUNIKIMIT

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT)

- **Paraqet term gjenerik (të përgjithshëm) i cili përfshinë të gjitha mjetet teknike për përpunimin e informacionit dhe komunikimit.**
- **ICT përcakton një gamë të gjerë të teknologjive, duke përfshirë metodat për komunikim (protokollet e komunikimit, teknikat e transmetimit, pajisjet e komunikimit, mediat), si dhe teknikat për memorim dhe përpunimin e informacionit.**

- Termi **Teknologji** (nga greqishtja = τεχνολογία)
- Dituria që ka të bëjë me prodhimin ose/dhe përpunimin e që fillimisht nënkuptonte diturinë apo shkencën e një teknike.
- Në përdorim bashkëkohore, termi - **Teknologji** shpesh përdoret si sinonim për **Teknikë**.
- Termi **Teknikë** paraqet një metodë apo mënyrë që do të përdoret për të arritur një rezultat të veçantë.
- Termi **Teknologji** paraqet njohjen e kësaj **Teknike** (Si funksionon ajo? Cilat janë përvojat, rreziqet dhe mundësitë që i ofron ajo).

Në “Information Technology Association of America (ITAA)” është definuar si:

“the study, design, development, implementation, support or management of computer-based information systems, particularly software applications and computer hardware”

TI- ka të bëjë me shfrytëzimin e kompjuterëve dhe softverin e kompjuterëve për konvertimin, ruajtjen, memorimin, procesimin, bartjen dhe rikthimin e sigurtë të informatave.

AFARIZMI DHE INFORMATIKA

Në kushtet bashkohore të zhvillimit të afarizmit, informata paraqet resurs të rëndësishëm në ndërmarje, kurse teknologjia informatike faktorë shumë të rëndësishëm për suksesin dhe efikasitetin e afarizmit të sajë.

INFORMATIKA E BIZNESIT

- **Informatika e Biznesit është një disiplinë në zhvillim e sipër që kombinon aspekte të ndryshme të Menaxhimit të Biznesit, të Teknologjisë së Informacionit, dhe Informatikës.**
- **Qëllimi i Informatikës së Biznesit është që të integroj shkencat kompjuterike dhe administrimin e biznesit në një fushë.**

- Puna e organizuar e njeriut quhet **BIZNES** (afarizëm), kurse
- Bashkimi i individëve ose i personave të lidhur njëri me tjetrin gjatë kryerjes së aktivitetit të caktuar afarist formon **SUBJEKTIN AFARIST**
- Subjektet afariste janë sisteme me të cilat duhet menaxhuar kurse një nga komponentet më të rëndësishme të menaxhimit me sisteme është këmbimi i informatave, respektivisht **KOMUNIKIMI**
- Komunikimi mbrenda subjekteve afariste dhe midis disa subjekteve afariste mundësohet në saje të **INFORMATIKËS SË BIZNESIT**

Informatika e Biznesit (BI) është një disiplinë që kombinon **Teknologjinë e Informacionit (IT)**, **Informatikën** dhe **Konceptet e Menaxhimit**.

Disiplina e Informatikës së Biznesit u krijua në Gjermani, nga koncepti **Wirtschaftsinformatik.**

Ajo është themeluar, si një disiplinë e suksesshme akademike, duke përfshirë, programet bachelor, master dhe programet e diplomave në Austri, Bullgari, Francë, Gjermani, Irlandë, Hollandë, Zvicër dhe në një numër në rritje të vendeve të tjera evropiane, si dhe në Australi.

KLASIFIKIMI I PROFESIONEVE TË INFORMATIKËS

- **Prodhuesit e informatave (shkenctarët, hulumtuesit etj.)**
- **Përpunuesit e informatave (Programerët, projektuesit, specialistët)**
- **Shpërnadrësit e informatave (organizatat distributive të informatave)**
- **Punëtorët e infrastrukturës (sigurimin e kushteve për punë)**

QËLLIMI I PËRPUNIMIT TË INFORMACIONEVE

- **Racionalizimi apo kursimet e shpenzimeve**
- **Trajtimin e sasive të mëdha të të dhënave**
- **Përhshpejtimin e proceseve biznesore**
- **Përmirësimi i cilësisë dhe i shërbimeve**
- **Mbështetje të Planifikimit, Menaxhimit dhe Kontrollit - Llogaritje të gjëra (Extensive) dhe të komplikuar**
- **Mundësimi i formave të reja të organizimit.**

PËRKUFIZIMI I SHKENCËS SË KIBERNETIKËS SI DHE OBJEKTI, QËLLIMI DHE METODA E KIBERNETIKËS

- **Kibernetika është teori e komunikimit dhe e proceseve të qeverisjes dhe rregullimit të makinave dhe organizmave të gjallë. (Norbert Winer) Kibernetika shkencë mbi qeverisjen, udhëheqjen dhe rregullimin. Kibernetika është shkencë mbi qeverisjen e proceseve të të gjitha llojeve.**

Winer-i i pari jep përgjigje në pyetjet:

- a) Me çka menaxhohet – me sisteme
- b) Me ndihmën e kujt menaxhohet – me informata
- c) Si menaxhohet – me procese

- **Objekt i studimit të kibernetikës janë sistemet e ndërlikuara **dinamike**.**
- **Qëllimi dhe detyrë e Kibernetikës është zbulimi i metodave dhe parimeve të përgjithshme si dhe metodave sa më efikase për qeverisjen dhe rregullimin e sistemeve dinamike.**
- **Metoda e studimit të Kibernetikës është **Teoria e Përgjithshme e Sistemeve**.**

FAKTORËT NDIKUES NË FORMIMIN E SHKENCAVE DHE KIBERNETIKA

Zhvillimi i mendimit shkencor ka kaluar nëpër disa etapa.

Etapat karaktereizohen me metodat të cilat kanë mbizotruar në aktivitetet kërkimore shkencore.

Siç janë:

- 1. Etapa e parë – (vrojtuese-përshkruese)**
- 2. Etapa e dytë – (analitike)**
- 3. Etapa e tretë – (sistimore)**

Etapa e parë – paraqet fazën fillestare të zhvillimit të shkencës në të cilën mbretërojnë **vrojtimi dhe përshkrimi i dukurive.**

Objekti i studimit shqyrtohet globalisht, pa hyrë shumë në analizën e thellë dhe zbërthimin e tij.

Për këtë etapë janë karakteristike shkencat me objekt global studimi siç janë:

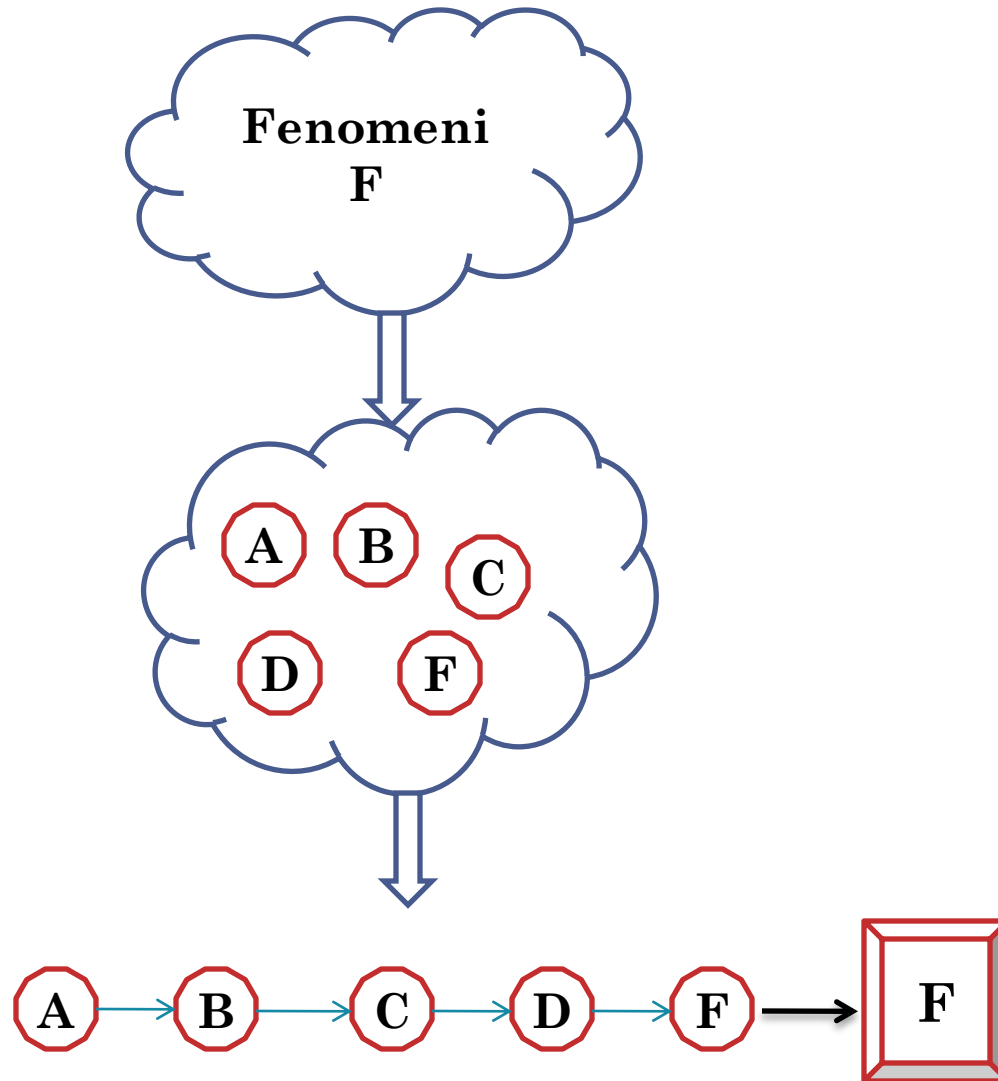
- **Filozofia dhe**
- **Matematika**

Shembull: Ndërrimi i ditës dhe natës, Rënia e trupit në tokë nën ndikimin e gravitacionit etj.

Etapa e dytë – vend parësor zë metoda analitike

- Sipas kësaj metode të kërkimeve shkencore objekti i studimit zërthehet në pjesët e tij përbërëse dhe secila pjesë shqyrtohet veç e veç dhe në marrëdhënie me pjesët e tjera të tërësisë.
- Me këtë metodë bëhet përshkrimi i hollësishëm i strukturës së objektit të studimit.
- Metoda analitike kalon nëpër disa faza: **Definimi, Analiza, Hulumtimi, Krijimi i relacioneve dhe Shpjegimi**

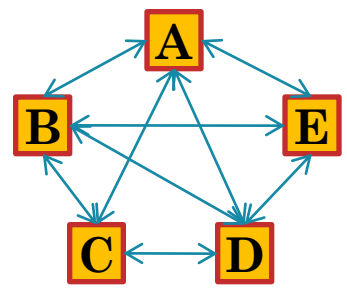
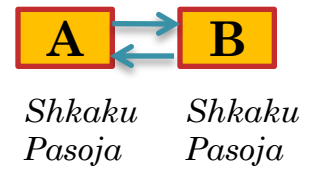
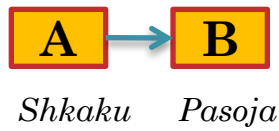
Shembull: Paraqitja e reve mund të bjerë shiun, ... Rezultati i gjuajtjes së zarit etj.

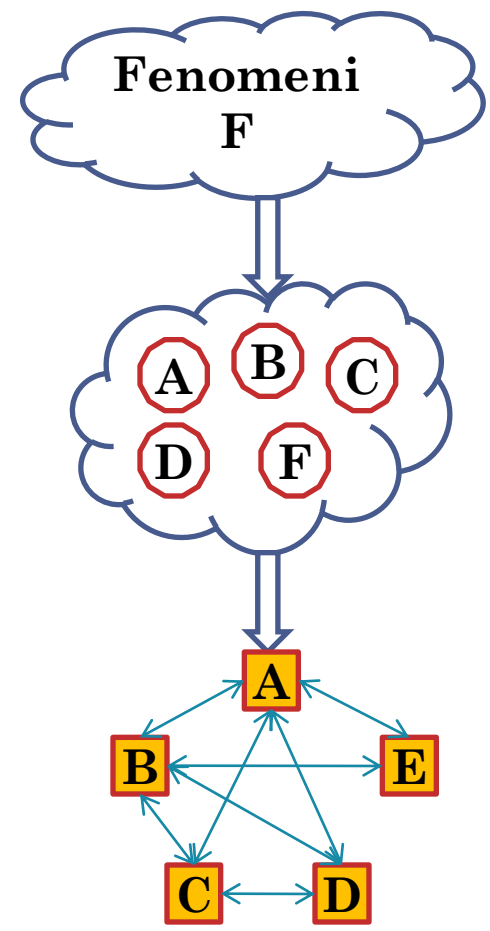
Hulumtimi i fenomeneve sipas qasjes analitike

Etapa e tretë – metoda sistemore

- Sipas kësaj metode dukuritë mund të studiohen dhe kuptohen me sukses vetëm nëse trajtohen si tërësi, respektivisht si sistem.
- Çdo studim i veçuar i komponenteve të tyre mund të ndikoj negativisht në humbjen e karakterit kompleks të tyre.
- Kjo metodë ka rëndësi sidomos për dukuritë dhe sistemet e ndërlikuara.

Rrjeti i interakcionit

Hulumtimi i fenomeneve sipas qasjes sistemore

- **Kibernetika** bazohet në **metodën sistemore** dhe poashtu ndikoi që kjo metodë të zbatohet edhe në shkencat tjera.
- Pra zhvillimi i mendimit shkencor e me këtë edhe formimi i shkencave ka qenë i ndikuar prej dy faktorëve vendimtar:
  1. **Faktori i veçimit dhe**
  2. **Faktori i përgjithësimit.**

- Në saje të **faktorit të veçimit** krijohen disiplina të veçanta shkencore me metoda specifike për probleme të caktuara.
- **Faktori i përgjithsimit** ka të bëjë me krijimin e shkencave të cilat paraqesin një sintezë të rezultateve të disa shkencave (si psh. kibernetika) për t'i studiuar dukuritë në tërë kompleksitetin e tyre.
- **Faktori i përgjithsimit** i përgjigjet **metodave sistemore**.

TEORIA E PËRGJITHSHME E SISTEMEVE SI METODË E KIBERNETIKËS (TPS)

- Teoria e Përgjithshme e Sistemeve i ndërlidhë dhe i gjeneralizon njohuritë nga shkencat e ndryshme.
- Në këtë mënyrë ajo jep bazën dhe konceptin e përbashkët për studimin e sistemeve të ndërlikuara dinamike, duke sqaruar konceptet që kanë të bëjnë me formimin, organizimin, zhvillimin dhe qeverisjen e tyre.
- Kjo e përbën objektin e studimit të Teorisë së Përgjithshme të Sistemeve.